

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนา (Descriptive Study) โดยการหาข้อมูลย้อนหลัง Retrospective cohort study มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้เสพสารเสพติดชาวเขาที่บำบัดรักษาโดยเมทาโดนทดแทนในระยะยาวและปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาในจังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ผู้เสพสารเสพติด ครอบคลุมพื้นที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนทดแทนในระยะยาวในหมู่บ้านชาวเขา จำนวน 7 หมู่บ้าน จำนวน 163 คน ของตำบลศรีค้ำ ตำบลป่าซาง และตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน และตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

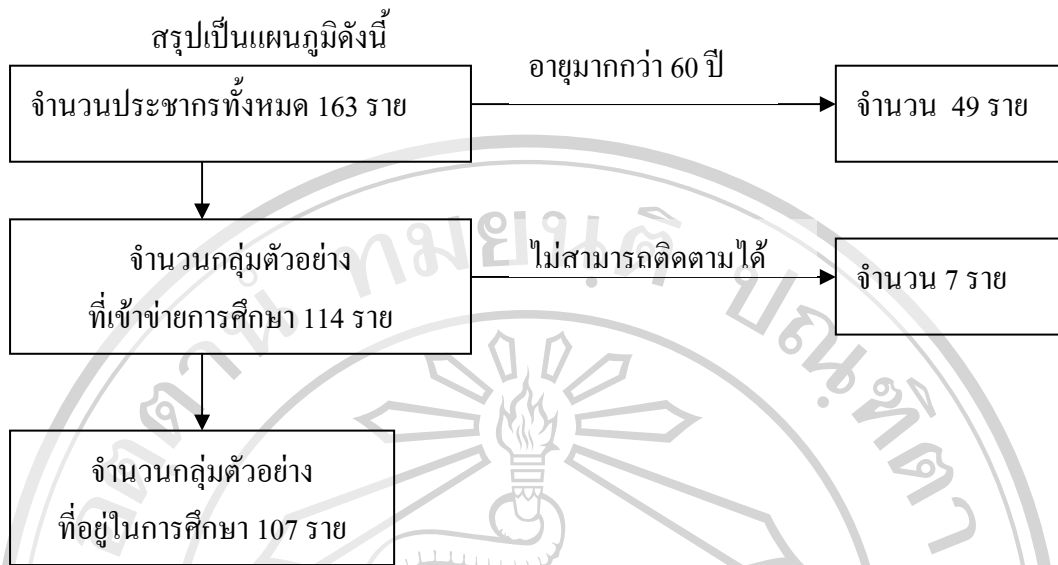
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้เสพสารเสพติดครอบคลุมพื้นที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนทดแทนในระยะยาวในหมู่บ้านชาวเขา จำนวน 7 หมู่บ้านและอยู่ในเกณฑ์การเลือกและการคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุ ตั้งแต่ 16 ปีจนถึง 60 ปี
2. ผ่านการบำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนในการถอนพิษยา แบบ 45 วัน อย่างน้อย 1 ครั้ง
3. ได้รับการบำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนระยะยาวมากกว่า 45 วัน
4. ยินดีเข้าร่วมในการศึกษา

เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง

1. ไม่อยู่ในหมู่บ้านเขตรับผิดชอบหรือ
2. ไม่สามารถติดตามตัวได้ในช่วงระหว่างทำการศึกษา (1 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์

จำนวนประชากร 163 ราย อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 49 ราย ติดตามตัวไม่ได้ จำนวน 7 ราย (ติดคุก 2 ราย และออกไปทำงานต่างจังหวัด 5 ราย) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษา 107 ราย คิดเป็น ร้อยละ 93.9 ของผู้เข้าข่ายการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก

เป็นเครื่องชี้วัดที่พัฒนามาจากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก 100 ข้อ โดยทำการเลือกคำถามมาเพียง 1 ข้อ จากแต่ละหมวดใน 24 หมวด และรวมกับหมวดที่เป็นคุณภาพชีวิตและสุขภาพทั่วไปโดยรวมอีก 2 ข้อคำถาม หลังจากนั้นคณะทำงานพัฒนาเครื่องชี้วัด คุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ได้ทบทวนและปรับปรุงภาษาในเครื่องมือ WHOQOL-BREF โดยผู้เชี่ยวชาญทางภาษาแล้วนำไปทดสอบความเข้าใจภาษากับคนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นำมาปรับปรุงข้อที่เป็นปัญหาแล้วทดสอบซ้ำทำเช่นนี้อยู่ 3 รอบ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. สํารวจรายชื่อจากสมุดทะเบียนประวัติการบำบัดรักษาโดยเมทาโดนระยะยาว
3. เตรียมอาสาสมัครในพื้นที่
4. เข้าพบกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการศึกษา ซึ่งแจ้งวิธีตอบคำถาม
5. ใช้การยินยอมด้วยวาจา
6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวและประวัติการใช้สารเสพติดและแบบวัดคุณภาพชีวิต ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
7. สืบค้นประวัติการรักษา หมายถึงแบบบันทึกการรับยาเมทาโดนของผู้เข้ารับการรักษาประจำวัน (แบบ บยส 1) และประวัติการเสพยาเสพติดจากแบบรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (แบบ ปปส 1-2533)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา

ข้อมูลด้านประชากร ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงวิเคราะห์

เปรียบเทียบลักษณะทางประชากร ประวัติการเสพยาเสพติด และคุณภาพชีวิตของผู้เสพยาและไม่เสพพ่นด้วย Fisher's exact test

แสดงโอกาสเสพพ่นด้วย Odds Ratio กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05